

DE STAND VAN ZAKEN IN
HET PFAS-DOSSIER

Wat kan, wat kan nog niet?

Op veel plaatsen met lokaal grondtransport is het probleem opgelost door een update van de bodemkwaliteitskaarten.

De grootste ophef is inmiddels wel weggeëbd. De media hebben een nieuwe crisis (corona) in het vizier en bij Cumela komen minder vragen binnen over PFAS-gerelateerde onderwerpen. Hoewel er minder nieuwsberichten verschijnen, is het PFAS-probleem helaas nog lang niet opgelost. We schetsen hier graag de huidige stand van zaken. Wat is er opgelost en wat kan nog niet?

Op 30 oktober vorig jaar op het Malieveld had de grondverzet- en bouwwereld nog het idee dat een simpele aanpassing van de normen snel kon worden gerealiseerd. Inmiddels zijn we zeven maanden

trok, gebaseerd op een strenge interpretatie van het Besluit bodemkwaliteit, op 8 juli 2019 hard aan de handrem. Al snel bleek dat hierdoor (bijna) geen grondverzet mogelijk was, waarna, zeker voor politieke begrippen, met grote spoed een aanpassing werd gedaan in het Tijdelijk handelingskader voor PFAS-houdende grond en baggerspecie. Dit gaf de nodige lucht aan de grondverzetbranche, maar loste zeker niet alle problemen op. Ook bleek er veel verwarring, onzekerheid en terughoudendheid te zijn bij de lokale overheden en toezichhouders. Daardoor lagen projecten vaak onnodig stil.

‘EEN AANTAL BRANCHEORGANISATIES WERKT NU SAMEN OM WEL WERKBARE NORMEN TE KRIJGEN’

den verder en wachten we nog steeds op een substantiële verruiming van de normen. Hoe is dat mogelijk? Staatssecretaris Stientje van Veldhoven

Verenigd in VNO-NCW-verband werkt een aantal brancheorganisaties nu samen om wel werkbare

normen te krijgen. Ook de lokale overheden en waterschappen hebben behoefte aan werkbare normen, omdat hun projecten stilliggen. Een groot struikelblok op weg naar werkbare, ruimere normen is echter dat de staatssecretaris en haar ministerie de besluiten willen baseren op uitkomsten van allerlei onderzoeken naar de effecten van PFAS in het milieu en op het water. Deze onderzoeken zijn complex en duren lang. Uiteraard is Cumela ook van mening dat er onderzoek nodig is naar PFAS in het milieu en de effecten op de gezondheid van mens en dier. De grondverzetsector is echter niet de verspreider van PFAS in het milieu. Deze bedrijven verplaatsen alleen maar grond. Onder tusschen gaat de uitstoot van PFAS-stoffen noch steeds onbelemmerd door, terwijl hier dus niet aan de rem wordt getrokken.

WAT IS ER WEL OPGELOST?

In november is door het RIVM de landelijke achtergrondwaarde voor PFAS in de bodem bepaald. Daarop heeft de staatssecretaris per 1 december de normen verhoogd naar 0,9 µg/kg voor PFOS en 0,8 µg/kg voor overige PFAS. Grond die aan deze achtergrondwaarde voldoet, kan weer normaal worden toegepast. In veel schone buitengebieden kunnen we met deze normen uit de voeten. In het westen en midden van Nederland komen we vaak hogere waarden tegen en zijn de normen nog onvoldoende ruim. Ook voor bagger is een landelijke achtergrondwaarde bepaald. Bij toepassing van baggerspecie in een aantal diepe plassen zijn de normen voor PFOS op 3,7 µg/kg en voor PFAS op 0,8 µg/kg gesteld. Ook voor tarragrond is deze verhoging grotendeels een oplossing.

Veel provincies en gemeenten hebben hard gewerkt aan het actualiseren van hun bodemkwaliteitskaarten. In de gemeenten die daarmee klaar zijn, kan grondverzet op basis van deze bodemkwaliteitskaart weer plaatsvinden zonder aanvullend onderzoek op PFAS.

Er is een Taskforce PFAS in het leven geroepen die zich bezighoudt met het oplossen van problemen die zich binnen de kaders van het Tijdelijk handelingskader voordoen. Cumela is onderdeel van deze taskforce en levert zodoende een bijdrage aan oplossingen voor knelpunten in het grondverzet. Ook spreken de leden van de taskforce met regionale overheden en toezichthouders over een eenduidige interpretatie van de regels.

WAAR WORDT NOG AAN GEWERKT?

Eén van de grootste knelpunten op dit moment is de norm van 0,1 µg/kg voor toepassing van grond in waterbodems en in grondwaterbeschermings-

gebieden. Hierdoor liggen nog veel projecten stil, waaronder een groot aantal natuurontwikkelingsprojecten. De natuurorganisaties dringen ook aan op een verruiming van deze normen, zodat dit werk weer kan plaatsvinden. Ook de toepassing van grond in diepe plassen ligt nog stil.

‘HET MINISTERIE IS BEZIG MET HET OPSTELLEN VAN EEN DEFINITIEF HANDELINGSKADER, WAARBIJ OOK CUMELA WORDT BETROKKEN’

Grond die daar zou worden toegepast, blijft nu liggen of wordt getransporteerd over grotere afstand naar alternatieve toepassingslocaties, voor zover die beschikbaar zijn. In juni verwachten we de uitkomsten van een onderzoek naar uitloging van PFAS-houdende grond in water. We verwachten daarmee voor de zomer een aanpassing van de 0,1 µg/kg naar een hogere waarde. Dat zou een grote verbetering zijn.

Grond met PFAS-waarden boven de 3 µg/kg kunnen beperkt en tegen hoge kosten tijdelijk worden opgeslagen. Op locaties met grond boven de norm zijn de mogelijkheden zeer beperkt. We moeten wachten op het definitieve PFAS-kader voordat hiervoor een oplossing komt. Ook wordt voor het probleem van grond met heel hoge PFAS-waarden gezocht naar reinigingsmethoden. Hiervoor is een praktijkproef gedaan, met hoopvolle resultaten.

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is bezig met het opstellen van een definitief handelingskader, waarbij ook Cumela wordt betrokken. Hiervoor is ook nog onderzoek gaande door het RIVM, waarvan de resultaten in het vierde kwartaal van 2020 worden verwacht. In de tussentijd werken we aan het definitieve kader. Ook wordt een blauwdruk gemaakt voor het omgaan met de zogenaamde zeer zorgwekkende stoffen, zodat we niet opnieuw in een vergelijkbare situatie belanden zodra er een nieuwe stof opduikt.

Cumela blijft voortdurend bezig met het dossier PFAS en is hierover in nauw contact met collega-brancheorganisaties, leden en andere partijen. Ook hebben we hierover contact met Kamerleden, lokale overheden en toezichthouders. Wij blijven aandringen op een tussentijdse verruiming, zodat we niet hoeven wachten tot het eind van het jaar.

MELDEN KNELPUNTEN

Mocht je vragen hebben of tegen knelpunten aanlopen, dan kun je contact opnemen met de Cumela Ondernemerslijn door te bellen met telefoonnummer (033) 247 49 99 of een e-mail te sturen naar ondernemerslijn@cumela.nl. Voor antwoorden op de meest gestelde vragen kun je het dossier PFAS op de website van Cumela raadplegen.

Tekst: Gerben Zijlstra,
beleidsmedewerker Bodem
Foto: Cumela Communicatie

